

Zasady przyznawania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: poniedziałek, 14, lipiec 2014 00:00

Rafał Rudka

Odśloni: 1550

8 lipca br. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał pytanie prawne Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu dotyczące zasady przyznawania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim uzależnia przyznanie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego od spełnienia warunku określonego w art. 17 ust. 1b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 oraz art. 71 ust. 1 konstytucji.

W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Zakwestionowana regulacja przyznawała osobom spełniającym nowe warunki uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego określone w art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych, które prawo to nabyły na mocy przepisów dotychczasowych, oraz osobom, którym przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego po raz pierwszy na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, za każdy miesiąc w okresie od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej (tj. od 1 stycznia 2013 r.) do 30 czerwca 2013 r. dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 100 zł. Pytający sąd za niekonstytucyjne uważał przyznanie tego dodatku wyłącznie osobom spełniającym nowe warunki uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego, a nieprzyznanie go tym osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego po 30 czerwca 2013 r. wskutek niespełnienia nowych przesłanek. W tej grupie znalazła się osoba, w sprawie której zostało sformułowane pytanie prawne. Utraciła prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z tym, że nie spełniła przesłanki z art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. niepełnosprawność jej męża, którym się opiekowała, powstała później niż po ukończeniu przez niego 18. bądź – w razie kontynuowania nauki – 25. roku życia.

Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy zmieniającej, był nową formą pomocy adresowaną do opiekunów osób niepełnosprawnych, spełniających zmienione warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego. Celem jego przyjęcia było utrzymanie dodatkowego wsparcia w kwocie 100 zł miesięcznie dla matek, ojców lub opiekunów dzieci niepełnosprawnych otrzymujących je w ramach realizowanego do końca 2012 r. programu rządowego, w ograniczonym zakresie czasowym – na okres 6 miesięcy - do chwili wejścia w życie przepisu ustawy zmieniającej podwyższającego świadczenie pielęgnacyjne z 520 zł do 620 zł. W tym świetle Trybunał zwrócił uwagę, że pytający sąd niezasadnie utożsamiał cel i funkcje świadczenia pielęgnacyjnego z celem i funkcją dodatku do tego świadczenia.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 konstytucji, Trybunał stwierdził, że pytający sąd niewłaściwie ustalił cechę istotną, na podstawie której wyróżnił grupę podmiotów podobnych, które, w jego ocenie, powinny być traktowane równo, jeśli chodzi o dostęp do dodatku do świadczenia rodzinnego. Cechą tą nie jest bowiem okoliczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym małżonkiem, lecz – mając na uwadze cel ustanowienia dodatku – jest nią spełnianie nowych przesłanek uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, zasada równości dopuszcza, by nakładać różne obowiązki lub przyznawać różne prawa podmiotom, które posiadają tę samą cechę istotną, oraz podmiotom, które jej nie posiadają. Podmioty wskazane przez pytający sąd nie należą do tej samej kategorii, a więc nie można uznać, że odmienne uregulowanie ich sytuacji jest sprzeczne z zasadą równości.

Bezzasadny jest także zarzut naruszenia art. 71 ust. 1 konstytucji. Z przepisu tego wynika obowiązek

Zasady przyznawania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: poniedziałek, 14, lipiec 2014 00:00

Rafał Rudka

Odśloni: 1550

państwa prowadzenia takiej polityki społecznej i gospodarczej, która uwzględnia dobro rodziny oraz prawo rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych, tzn. pomocy wykraczającej poza zakres zwykłego uwzględniania potrzeb rodziny. Prawo to, zgodnie z art. 81 konstytucji, może być dochodzone w granicach określonych w ustawie, co znaczy, że określenie form i zakresu pomocy należy do ustawodawcy, który cieszy się daleko idącą swobodą regulacyjną w tym zakresie, ograniczoną jedynie przepisami konstytucyjnymi oraz obowiązkiem poszanowania chronionych przez te przepisy wartości. Rodziny, których członkowie zostali dotknięci niepełnosprawnością, wymagają szczególnej pomocy ze strony państwa. Zakwestionowana regulacja jest wyrazem tej pomocy. Miała bowiem na celu zapewnić dotychczasową wysokość wsparcia, jaką rodzice i opiekunowie niepełnosprawnych dzieci otrzymywali od państwa, do chwili wejścia w życie przepisu zwiększającego kwotę świadczenia pielęgnacyjnego. Krąg adresatów dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego jest zaś konsekwencją decyzji ustawodawcy o ograniczeniu przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego do sytuacji, gdy niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18. bądź – w razie kontynuowania nauki – 25. roku życia. Ustawodawca uznał bowiem, że osoby takie są z reguły niesamodzielne i nie zdołały wypracować własnych źródeł dochodu, takich jak emerytura czy renta. Trybunał zwrócił ponadto uwagę, że dla pozostałych opiekunów osób niepełnosprawnych ustawodawca wprowadził nowe świadczenie – specjalny zasiłek opiekuńczy, którego przyznanie warunkowane jest spełnieniem kryterium dochodowego. Ustanowienie tego świadczenia jest także wyrazem wypełniania przez państwo obowiązków wynikających z art. 71 ust. 1 konstytucji.

Zarzuty naruszenia wynikających z art. 2 konstytucji zasad: sprawiedliwości społecznej, ochrony praw nabytych oraz poprawnej legislacji także nie zasługują na uwzględnienie. Nie narusza zasady sprawiedliwości społecznej nieprzyznanie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego tym osobom, które nigdy nie były uprawnione do rządowego wsparcia, ani nie są uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowych przepisów. Osoby te w okresie przejściowym, na jaki został przyznany dodatek, to jest od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r. nadal otrzymywały świadczenie pielęgnacyjne w dotychczasowej wysokości 520 zł. Nie może być mowy o naruszeniu zasady ochrony praw nabytych, gdyż dodatek był nowym świadczeniem i nie istniał przed wejściem w życie ustawy zmieniającej. Ustawodawca nie naruszył także zasad poprawnej legislacji przez ustanowienie zbyt krótkiej *vacatio legis*, gdyż zarzucana przez pytających sąd trudna sytuacja opiekunów osób niepełnosprawnych nie miała związku z nieprzyznaniem im dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego, lecz pozbawieniem ich prawa do tego świadczenia z powodu zmiany warunków jego uzyskania. Ta kwestia nie była jednak przedmiotem orzekania w tej sprawie.

Trybunał podkreślił, że przedmiotem oceny w rozpatrzonej sprawie nie były nowe przesłanki uzyskania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Uzależnienie przyznania tego prawa od wieku powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki jest jednym z przedmiotów kontroli w innej sprawie zawisłej przez Trybunałem o sygn. K 38/13. Rozstrzygnięty problem dotyczył innego świadczenia, którego cele ustanowienia i funkcja nie mogą być utożsamiane z celem i funkcjami świadczenia pielęgnacyjnego.

Rozprawie przewodniczył sędzia TK Marek Zubik, sprawozdawcą był sędzia TK Marek Kotlinowski.

Źródło: TK